

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ПЛОДОВО-ЯГІДНИХ КУЛЬТУР ТА ВИНОГРАДУ

УДК 634.852:631.527.6(477.7)

АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛОНІВ ВИНОГРАДУ РИСЛІНГ РЕЙНСЬКИЙ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Іщенко І.О.

к. с./г. н., професор кафедри садівництва,
виноградарства, біології та хімії
ishchenko2406@gmail.com

Заболотна А.В.

angelina.zabolotnaya@icloud.com

Одеський державний аграрний університет,
м. Одеса, Україна

Анотація: викладено агробіотехнологічну характеристику клонів R2 та VCR3 сорту винограду Рислінг рейнський, які культивуються в умовах ДП «Агро-Коблево». Показана проявлена відмінність між клонами в однакових умовах вирощування.

Ключові слова: *технічний виноград, Рислінг рейнський, клон, R2, VCR3 біометричні показники, продуктивність, виноматеріал, цукристість.*

Сучасний стан виноградних насаджень України вимагає вирішення задач по створенню повноцінних виноградників з високою продуктивністю і хорошою якістю врожаю. Одним з рішень є постійне поповнення та поліпшення сортименту винограду, у напрямку технічних (винних) сортів винограду це вирішується за допомогою клонів.

Тобто, сучасним напрямком розвитку інтенсивного виноградарства є вдосконалення класичних технічних сортів винограду шляхом клонової селекції для подальшої реалізації генетично обумовленого потенціалу класичних технічних

сортів винограду, що зарекомендували себе протягом багатьох років у виноградарстві та виноробстві.

В останні роки досить інтенсивно завозилися клони іноземної селекції. А як показують літературні данні кожен окремий клон певного сорту винограду в різних ґрунтово-кліматичних умовах проявляє свої продуктивні та якісні властивості по різному. Тому виникає потреба вивчати клони в різних зонах поширення виноградарства та виділяти з них ті, які краще проявляють свої властивості в певній зоні виноградарства [1, 2, 3, 4].

Метою нашого дослідження було вивчення клонів сорту винограду Рислінг рейнський для надання їм агробіотехнологічної характеристики в умовах Півдня України.

Полеві досліді проводились протягом 2021 року на промислових насадженнях у ДП «Агро-Коблево» с. Коблево, Березанського району, Миколаївської області. Об'єктом досліджень було взято винний сорт винограду Рислінг рейнський та його два клони R2 та VCR3, які щеплені на підщепі Берландієрі x Ріпарія Кобер 5ББ. Саджанці завезені з Італії, виробництва фірми «Раушедо». Схема розміщення кущів 3 × 1,25 м, формування кущів – двосторонній кордон з висотою штамбу 80 см, шпалера одноплоскісна вертикальна. Спосіб зрошення – на богарі.

Усі дослідження, що пов'язані з дослідженнями нових районованих або перспективних сортів за певних умов, повинні мати фенологічні спостереження, щоб краще зрозуміти придатність сорту до конкретних умов. За рік досліджень клони показали деякі незначні відхилення в проходженнях фаз вегетації у порівнянні з контрольним сортом. Слід зауважити, що взявши до уваги метеорологічні умови року дослідження, які були майже однаковими з середньо багаторічними даними, можна сказати, що тут саме проявилися властивості кожного клону на проходження фаз вегетації. Так початок розпускання вічок у дослідних клонів настав на декілька днів раніше ніж у контрольного сорту. Цвітіння швидше настало у клону VCR3, що

говорить про більш інтенсивні процеси у самій рослині. Фаза початку дозрівання ягід знов ж таки, раніше на 3-5 днів настала у клонів в порівнянні з контрольним варіантом, як власне і початок знімальної стиглості. Так настання повної зрілості у клону R2 – настало 15 вересня, а клон VCR3 дозрів 12 вересня, при досяганні контрольного сорту 19 вересня. Таким чином, бачимо, що тривалість вегетації у клонів R2 та VCR3 менша ніж у класичному сорті Ріслінг рейнський. Найкоротший вегетаційний період проявився у клону VCR3 і становив 140 днів. Такий стан речей забезпечує більш краще проходження завершення визрівання пагонів та більш глибокій диференціації суцвіть у зимуючих бруньках вічок.

Методика дослідження передбачала також облік біометричних показників, тобто визначення листової поверхні кущів та об'єму однорічного приросту. При більшій кількості листків на пагоні та при більшому діаметрі, природно, що враховуючи однакове навантаження на кущ, площа листової поверхні була більшою у клону VCR3. Площа листової поверхні куща винограду клону VCR3 становила 15,85 м², що на 3,16 м² більше ніж у клону R2 у якого вона складала 12,69 м² і в свою чергу, перевищувала контроль (11,76 м²) на 0,93 м². За показником об'єму однорічного приросту куща, то у сорту Ріслінг рейнський (контроль) він склав 2150,40 см³, у клону R2 – 2459,62 см³ та у клону VCR3 – 3617,10 см³, що є самим більшим з варіантів. При цьому ступінь визрівання пагонів була більшою також у клону VCR3 - 89,7 % при 85,6 % у клону R2 та 82,5 % у контролі.

Вирішальне значення в дослідженнях мають показники продуктивності лози. Урожайність гектару насаджень клонів достатньо висока: по клону R2 – 113,88 ц/га, а у клону VCR3 – 149,63 ц/га, при 107,21 ц/га у контрольному сорті Ріслінг рейнський. При високій урожайності насаджень обох клонів, масова концентрація цукрів у соці ягід була вища базової (198-208 г/дм³), що береться за найнижчий показник при прийомці винограду на переробку. Це свідчить про те, що клони відзначаються не тільки вищою продуктивністю, але й при цьому не втрачають якісних показників, а навпаки ще їх підвищують в порівнянні з контрольним сортом

Рислінг рейнський. Від якості винограду безпосередньо залежить якість виноматеріалів, отриманих з його врожаю. Сорт винограду Рислінг рейнський зазвичай використовується для приготування сортових сухих вин і матеріалів для шампанських вин, найчастіше типу «брют».

З урожаю винограду 2021 року, виготовили виноматеріали, якісні показники яких напряму залежали від вмісту цукру та концентрації кислот в ягоді винограду. Показники виноматеріалів за клонами та сортом були різними, особливо це було помітним за вмістом цукрів у суслі. Об'ємна частка спирту у виноматеріалі з урожаю знаходилась в межах 10,5-10,7 % об. у клонів R2, VCR3 та сорту Рислінг рейнський.

При проходженні процесу бродіння вміст титрованих кислот знизився у результаті природних біохімічних процесів, низька для даного сорту кислотність у варіанті VCR3 зробила виноматеріал більш гармонійним, що у подальшому, це відобразилось на дегустаційній оцінці загалом. За органолептичною оцінкою більш високими показниками відрізнялись виноматеріали обох клонів R2 та VCR3 так, як мали більш гармонійний смак.

Підводячи підсумок можна зазначити, що за результатами проведених досліджень, можемо рекомендувати до вирощування у промислових насадженнях розміщених на ділянках, що аналогічні за ґрунтово-кліматичними умовами, умовам ДП «Агро-Коблево» Березанського району Миколаївської області клон VCR3 сорту Рислінг рейнський, як більш високопродуктивний.

Список літератури

1. Амирджанов А. Г. Методы оценки продуктивности виноградников с основами программирования урожаяев. - Кишинев: Штиинца, 1992. 175 с.
2. Виноград: монографія / авт. кол.: В.В. Власов, Н.А. Мулюкіна, Н.Н. Зеленянська (и др.); под ред. В.В. Власова. Одеса: Астропринт, 2018. 616 с.
3. Главный каталог Vivai Cooperativi Rauscedo – Италия. 2000. С. 60
4. Караджи Г.М. Клоновая селекция винограда // Садоводство, виноградарство и виноделие Молдавии. - 1968. № 8. С. 33-35